

Силабус курсу

Методика викладання в вищій школі

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 073 Менеджмент

Освітньо-професійна програма: Менеджмент

Кількість кредитів – 3

Рік підготовки – 1, семестр – 1

Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна

Дні занять: за розкладом

Консультації: за розкладом

Мова викладання: українська

Керівник курсу

кандидат педагогічних наук, доцент **Нагорняк Світлана Василівна**

Контактна інформація:

ел. пошта: svitlanamnagor@gmail.com телефон: (097) 251-74-57

Опис дисципліни

Курс «Методика викладання в вищій школі» складений відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» зі спеціальності 073 «Менеджмент», освітньо-професійної програми Менеджмент.

Курс «Методика викладання у вищій школі» спрямований на формування у студента адекватного розуміння процесу освітньої діяльності, навчання та виховання не як одностороннього, безпосереднього впливу викладача на особистість молодшої людини, а як педагогічної взаємодії суб'єктів спільної діяльності.

Тематика, зміст програми орієнтовані на оволодіння студентами відповідними знаннями, загальними вміннями та навичками організації педагогічної взаємодії з молодими людьми, навчально-виховного процесу у напрямі розвитку особистості.

Основні теоретичні положення, ідеї курсу розглядаються через призму психологічних механізмів, закономірностей, законів природного розвитку людини, її пізнавальної діяльності, становлення особистісних рис, що є умовою творчого пошуку вчителем шляхів, методів, засобів організації педагогічної взаємодії з учнями, здійснення опосередкованого впливу на особистість у цьому процесі.

Вивчення курсу «Методика викладання у вищій школі» відбувається шляхом обговорення, рефлексії, осмислення студентами власного життєвого досвіду, професійних уявлень, вироблення власного бачення, поглядів стосовно педагогічної взаємодії з молодшою людиною, набуття відповідних умінь та навичок.

Практичні заняття орієнтовані на самостійну підготовку студентами проектів, творчих робіт, ситуаційних вправ, їхнього представлення та обговорення у групі, аналіз педагогічних ситуацій, фрагментів навчально-виховного процесу з позиції теоретичних ідей, концепцій, власних педагогічних поглядів, організацію мікровикладання студентів.

Навчальний контент

Години (лекц./ практ.)		Теми	Результати навчання	Завдання
Ден на	Заоч на			

2/-	-	Тема 1. Предмет, завдання, основні категорії та актуальні проблеми методики викладання у вищій школі.	Предмет та завдання методики викладання у вищій школі. Основні категорії методики викладання у вищій школі. Метод і прийом. Уміння і навички. Сформованість умінь не дає діяльності « застигнути в стереотипі». Чим свідоміший характер умінь, тим вищий їхній рівень. Первинні та вторинні уміння. Співвідношення понять знання та уміння. П'ять умов, при яких знання стають фундаментом умінь. Глибина знань. Про взаємозв'язок умінь та здібностей. Від розвитку здібностей залежить рівень сформованості умінь. Інтелектуальні уміння. Функції умінь та здібностей. Основні характеристики уміння. Актуальні проблеми методики викладання у вищій школі.	Питання, презентація
2/-	-	Тема 2. Удосконалення змісту навчальних дисциплін в контексті методики їх викладання.	Компоненти змісту освіти в контексті методики їх викладання. Дидактичні вимоги до формування змісту навчальних дисциплін. Критерії відбору змісту навчальних занять. Опора на ідеї Я. А. Коменського при організації засвоєння змісту освіти. Шляхи удосконалення змісту освіти.	Питання, презентація
2/2	-	Тема 3. Методика підготовки та проведення лекції у вищій школі.	Лекція як організаційна форма навчання у ВНЗ, її види та функції. Підготовка викладача до лекції. Роль першої лекції з нової навчальної дисципліни. Активізація уваги студентів на лекції. Як зацікавити студентів на початку лекції і чому це важливо? Реально діючі прийоми активізації уваги студентів на початку та в процесі лекції. Як ще можна викликати увагу до змісту лекції зразу ж? Що ще допомагає зробити інтригуючим та втягуючим у лекцію її початок?. Прийоми, які допомагають зберегти увагу студентів до змісту лекції. Що сказати? і Як сказати?. Ораторські вміння, що допомагають викладачу забезпечити ефективність лекції. Вміння викладати інформацію ясно і доступно. Уміння урізноманітнити зміст лекції фактами, прикладами, порівняннями, що активізують його сприйняття. Уміння дотримуватися логіки при викладі змісту і підводити до логічного його сприйняття. Вміння ефективно використовувати виразні, образні засоби та інтонаційне багатство мови. Уміння виявляти емоційне ставлення до повідомлюваної інформації. Уміння акцентувати увагу на головному, істотному. Уміння скорочувати фрази до «розміру» думок. Уміння грамотно використовувати невербальні засоби для більш точної передачі змісту, почуттів, переживань. Уміння використовувати елементи розумного і доречного гумору. Уміння викладати інформацію проблемно. Уміння слідувати за викладом інформації і реакцією слухачів. Уміння	Питання, презентація, творча робота

			дотримуватися почуття міри. Уміння ефективно застосовувати паузу як засіб комунікації.	
2/2	-	Тема 4. Методика проведення практичних занять у вищій школі.	Дидактичні цілі та функції практичних занять. Використання на практичних заняттях сучасних інноваційних технологій. Чим вищий інтерес, тим вищий коефіцієнт корисної дії практичного заняття. Фактори, що сприяють виникненню та формуванню інтересу студентів до змісту практичних занять. Різноманітні форми завдань для практичного заняття. Різноманітні форми завдань для опитування студентів на практичному занятті. Проблемні запитання як спосіб активізації пізнавальної активності студентів на практичному занятті. Приклади проблемних питань з педагогіки.	Питання, презентація, творча робота
2/2	2/2	Тема 5. Методика розв'язання педагогічних ситуацій на практичних заняттях у вищій школі.	Педагогічні ситуації як складова виховного процесу та їх різновиди. Методичні рекомендації щодо розв'язання педагогічних ситуацій. Застосування теоретичних знань з педагогіки для успішного розв'язання педагогічних ситуацій. Типові помилки та педагогічно недоцільні дії викладача в проблемній ситуації.	Питання, презентація, творча робота
2/2	2/-	Тема 6. Реалізація виховного потенціалу навчального процесу у вищому навчальному закладі.	Чому виховання – це особлива діяльність викладача? Чому без реалізації виховної функції навчальний процес є не повноцінним?. Як здійснювати виховний вплив у процесі викладання? Чому непрямий вплив ефективніший? Коротко про одну з форм опосередкованого виховного впливу. Як забезпечувати особистісну значущість змісту навчальних занять? Як забезпечувати виникнення емоційних станів?. Уміння створювати ситуації, які спонукають до самоаналізу. Уміння підводити до самостійних висновків, не нав'язуючи їх. Уміння забезпечувати взаємний контакт. Вміння справляти позитивне враження особистісними якостями. Уміння психологічно налаштувати на сприйняття повідомлюваної інформації. Опора на знання з теорії та практики виховання для забезпечення ефективності виховного впливу? Як здійснювати прихований виховний вплив?	Питання, презентація, творча робота
2/-	-	Тема 7. Комунікативне забезпечення навчально-виховного процесу у вищій школі.	Система комунікативних умінь викладача ВНЗ. Різновиди взаємного контакту. Забезпечення взаємного контакту в ситуаціях першого знайомства. Причини виникнення конфліктних ситуацій у педагогічному процесі та шляхи їх розв'язання. Особливості комунікативної поведінки	Питання, презентація, творча робота

			в процесі спілкування.	
2/2	2/-	Тема 8. Професійна майстерність викладача вищого навчального закладу.	Складові авторитету викладача вищого навчального закладу. Педагогічні здібності та їх роль у забезпеченні успішності навчально-виховної діяльності викладача вищого навчального закладу. Інші важливі складові педагогічної майстерності викладача. Конкурс педагогічної майстерності як засіб професійного становлення педагога.	Питання, презентація, творча робота
2/-		Тема 9. Самовиховання як шлях професійного самовдосконалення майбутнього спеціаліста.	Від виховання до самовиховання. Самовиховуючий потенціал змісту. Спонукає до самовиховання. Студентські творчі проекти з самовиховання як засіб професійного самовдосконалення. Організація цільового та організаційно-діяльнісного етапу самовиховання. Об'єктивна самооцінка – ознака мудрості. Перемога над собою починається з правильно поставленої цілі. Фізична перемога над собою починається з перемоги моральної. Тактика самовдосконалення. Рушійна сила самовиховання. Умови ефективності самовиховання.	Питання, презентація, творча робота

Основні джерела

Базова

1. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: навч.-метод. посіб. / Стинська В.В., Прокопів Л.М., Нагачевська З.І., Савчук Б.П., Стражнікова І.В., Ковальчук В.М., Салига Н.М. [За заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів]. Івано–Франківськ, 2021. 430 С.
2. Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ, 2021. 208 с.
3. Дубасенюк О.А., Антонова О.Є. Методика викладання педагогіки: курс лекцій: вид.2, доп. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 327 с.
4. Інноваційні методи проведення занять: метод. посіб. / Автор-укладач Кожухар О.А. Чернівці, 2017. 24 с.
5. Кайдалова Л. Г., Науменко Н. В. Методика викладання у вищій школі : метод. рек. до практичних занять для здобувачів вищої освіти / Л. Г. Кайдалова, Н. В. Науменко. – Х. : НФаУ, 2021. – 46 с.
6. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2021. 224 с.
7. Методичні вказівки до виконання дипломної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Вид. 2-ге, доп. і переробл.: [Електронне видання] / Уклад. В. В. Стинська, Т. К. Завгородня, Л. М. Прокопів. Івано-Франківськ, 2020. 44 с.
8. Стинська В. Методика викладання у вищій школі та тренінгові технології: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2021. 260 с.

Додаткова

1. Винославська, О. В. Психологія та методика викладання фахових навчальних дисциплін у вищій школі. Комплекс навч.-метод. забезпечення для підготовки магістрів усіх спеціальностей / О. В. Винославська. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2016. – 73 с.

2. Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі: методичні вказівки. Вінниця:ВНАУ, 2020. 34 с.
3. Лаппо В.В. Виховання духовних цінностей студентської молоді в осередку академічної групи ВНЗ: метод. реком. Івано-Франківськ: НАІР, 2016. 225 с.
4. Стинська, В. В. Методика викладання у вищій школі : метод. рек. / В. В. Стинська. – Івано-Франківськ, 2016. – 65 с.
5. Стинська В. Моделювання професійної діяльності майбутніх викладачів закладів вищої освіти. Нові технології навчання. 2020. Вип. 94. С. 315–319.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Рівні вищої освіти та наукові ступені. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/rivni-vishoyi-osviti-ta-naukovi-stupeni>
2. Методи навчання та їх класифікація. Режим доступу: <https://osvita.ua/school/method/780/>
3. Міжнародна стандартна класифікація освіти. Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%B0_%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81%D0%B8%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8
4. Міністерство освіти і науки України. Офіційний сайт. <https://mon.gov.ua/ua>
6. Національна стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. <https://mon.gov.ua/ua/news/opublikovano-strategiyu-rozvitku-vishoyi-osviti-v-ukrayini-na-2022-2032-roki>
10. Prometheus : платформа масових відкритих онлайн курсів. <https://prometheus.org.ua/>
11. Освітній проєкт «На урок» <https://naurok.com.ua/>
12. <https://osvitoria.media/>
13. <http://infosvit.if.ua> Освітній портал "ІНФОСВІТ".
14. <http://pedpresa.ua> Освітній портал " Педагогічна преса".
15. <http://www.osvita.org.ua> "Освітній портал" - все про освіту України.
16. <http://ukped.com> Українська педагогіка.
17. <http://www.edu.kiev.ua> «Освіта в Україні».
18. <http://svitosvit.ua> Українська мережа навчальної інформації та освітніх послуг "СвітОсвіт".
19. <http://www.intellect-invest.org.ua> Портал сучасних педагогічних ресурсів.
20. <http://nastaunik.info> Сайт знайомить з тенденціями освіти у світі, з новими технологіями і методами викладання.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання.** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються меншою кількістю балів (80% від можливої максимальної кількості балів за певний вид діяльності). Перескладання дозволяється за наявності поважних причин.
- **Політика щодо академічної доброчесності.** Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття. Виконані письмові завдання (творча робота/есе) перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.
- **Політика щодо відвідування.** Відвідування занять, як правило, є обов'язковим. За необхідності (віддаленість місця проживання чи роботи) чи наявності об'єктивних причин (карантин, хвороба, працевлаштування, участь у програмі академічної мобільності, міжнародне стажування, відрядження на науково-практичну конференцію тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	Бал від остаточної оцінки
-----------------	---------------------------

Тема 1. Усне опитування, створення презентації	5
Тема 2. Усне опитування, створення презентації	5
Тема 3. Усне опитування, створення презентації, виконання творчого завдання	10
Тема 4. Усне опитування, створення презентації, виконання творчого завдання	10
Тема 5. Усне опитування, створення презентації, виконання творчого завдання	10
Тема 6. Усне опитування, створення презентації, виконання творчого завдання	10
Тема 7. Усне опитування, створення презентації	5
Тема 8. Усне опитування, створення презентації, виконання творчого завдання	10
Тема 9. Усне опитування, створення презентації	5
ПМК	10
Підсумковий контроль (залік)	20

Шкала оцінювання: сто балова, ECTS, розширена

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни